

X. kongres Hrvatskoga kardiološkog društva s međunarodnim sudjelovanjem

O d 6. do 9. studenoga 2014. u hotelu Westin u Zagrebu održan je 10. kongres Hrvatskoga kardiološkog društva s međunarodnim sudjelovanjem. Kongres je, za naše prilike, bio velik jer je bilo registrirano više od osam stotina sudionika iz Hrvatske i inozemstva. Među sudionicima je ponajviše bilo kardiologa i specijalizirana kardiologije, ali i liječnika srodnih struka, od kardijskih kirurga, internista, nefrologa, hipertenzijologa, endokrinologa, kardijskih anesteziologa do epidemiologa, farmakologa, liječnika obiteljske medicine i ostalih. Kongres je privukao i predstavnike farmaceutskih tvrtki i proizvođača ugrađenih materijala u kardiologiji kao što su primjerice stentovi, aortne i valvulne proteze, zatim zastupnike predstavništava i inženjere koji se bave elektrostimulacijom srca, kao i predstavnike tvrtki specijaliziranih za proizvodnju i distribuciju mehaničkih srčanih crpki, odnosno umjetnoga srca. Stoga je i izložba lijekova, opreme i uređaja bila bogata i raznolika, u skladu s programom kongresa, čime su organizatori hrvatskoj kardiologiji i medicini nastojali prikazati najnovija znanstvena i tehnološka dostignuća suvremene kardiologije.

S obzirom na činjenicu da praktički svaki drugi građanin Hrvatske umire od bolesti srca i krvnih žila, kardiologija u nas, kao i u svijetu, predstavlja iznimno važnu struku i znanost pa je bilo i za očekivati velik interes struke. Kongres je namime bio koncipiran tako da, s jedne strane, omogućiti pregled najnovijih smjernica, znanstvenih postignuća i stručnih standarda na globalnoj razini, a s druge da prikaže stanje i razvoj hrvatske kardiologije. Hrvatska kardiologija nastojala se kontekstualizirati sa zemljama iz okruženja, odnosno zemljama sličnoga gospodarsko-tehnološkog razvoja, ali i sa zemljama koje predstavljaju pred-

Kongresi Hrvatskoga kardiološkoga društva održavaju se svake dvije godine; budući da je kongres održan u studenome 2014. bio deseti po redu, želja je organizatora bila obilježiti ga kao svojevrsan jubilej i dokaz postojanosti, kontinuiranoga napretka i težnje izvrsnosti hrvatske kardiologije. Jubilej se poklapa s više od dvadeset godina od osnutka i djelovanja Hrvatskoga kardiološkoga društva, prvoga samostalnog medicinskog društva osnovanog u neovisnoj Hrvatskoj. Ono je, prema aktivnostima, ugledu i stručnom utjecaju danas najaktivnije znanstveno-stručno društvo u Hrvatskoj, što je na svečanosti otvaranja potvrdio i predsjednik Hrvatskoga liječničkog zbora prof. dr. sc. Željko Krznarić.

Akademik Davor Miličić, predsjednik Hrvatskoga kardiološkog društva i predsjednik kongresa, održao je uvodno izlaganje na otvaranju upriličenom u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu

Profesor Eugene Braunwald, otac suvremene kardiologije, održao je počasno predavanje u kojemu je na originalan način obradio problem zatajivanja srca, kao jedan od najvećih izazova suvremene kardiologije

vodnike razvoja kardiološke struke i znanosti, što se uglavnom poklapa s predvodništvom sveukupnoga znanstvenog, gospodarskog i kulturnog razvitka današnjeg doba. Nažalost, unatoč tome što su upoznati s važnošću kongresa, potpora medija je izostala, baš kao i ranijih godina, pa organizator zahvaljuje „Medixu“ koji je kao medijski pokrovitelj jedini bio na visini zadatka i pomno pratio skup.

Simpozij „Crpka za život“

Dne 6. studenoga kongres je započeo cjelodnevnim međunarodnim simpozijem „Pump for life“ (Crpka za život) posvećenom ulozi mehaničke krvotočne potpore, odnosno srčanih crpki u liječenju uznapredovalog zatajivanja srca. Riječ je možda o najpropulzivnijem dijelu moderne kardiologije, koji omogućuje preživljavanje velikom broju bolesnika u završnom stadiju zatajivanja srca, a kod kojih konvencionalna farmako-

loška i ostala terapija više nemaju učinka. Premali broj takvih bolesnika moguće je liječiti transplantacijom srca, i to zbog dva razloga: premalo je raspoloživih donorskih organa u nas i u svijetu, a potrebe za njima kudikamo su veće. Drugo, mnogo je bolesnika s trajnom ili privremenom kontraindikacijom za presadbu srca, a u nekih je teško zatajivanje djelomice ili potpuno reverzibilno. Voditelji simpozija bili su akademik D. Miličić i prof. B. Biočina, a od domaćih stručnjaka nastupili su još doc. M. Čikeš i doc. H. Gašparović. Timu KBC-a Zagreb pridružila su se dvojica vodećih svjetskih stručnjaka, kardiolog prof. Hortsmanhof iz Oklahome i kardiokirurg prof. Pirk iz Praga. Simpozij je održan uz sponzorstvo tvrtki Thoratec i Mark Medical, a osim *state of the art* predavanja i vlastitih iskustava, odlikovao se interaktivnim raspravama i velikim zanimanjem publike.

Otvorenje kongresa uz prof. Braunwalda

Svečanost otvorenja kongresa održana je istoga dana navečer u Hrvatskom narodnom kazalištu (HNK). Nazočnima su se obratili prof. David Wood, predsjednik Svjetske kardiološke federacije, prof. Dan Atar, dopredsjednik Europskoga kardiološkog društva, a od domaćih visokih uzvanika akademik Jakša Barbić, dopredsjednik HAZU, i prof. Željko Krznarić, predsjednik Hrvatskoga liječničkog zbora. Hrvatsko kardiološko društvo prednjači u hrvatskoj medicini i po tome što već po treći put svoje kongrese organizira zajedno s kongresom Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara. Pored njene predsjednice, Ane Ljubas, mag. med. techn., publici se obratila i prof. Catriona Jennings, predsjednica Europskog savjeta za kardiološko sestrinstvo pri Europskome kardiološkom društvu. Za počasne članove proglašena su dvojica prethodnih predsjednika društva: akademik Ivo Čikeš, ujedno i osnivač Hrvatskoga kardiološkog društva, te prof. Šime Mihатов, drugi po redu predsjednik društva.

Potom je, u sklopu svečanosti otvorenja u HNK, predstavljen najugledniji gost prof. Eugen Braunwald sa Sveučilišta Harvard, doajen i prema općem mišljenju otac suvremene kardiologije. Prof. Braunwald pripada u red nekolicine najzaslužnijih svjetskih liječnika druge polovice dvadesetog stoljeća. Predvodio je niz kliničkih istraživanja koja su bila presudna za modernu kardiologiju te je svojim djelom utjecao na život i zdravlje milijuna ljudi u svijetu. Prof. Braunwaldu dodijeljeno je posebno priznanje za doprinos svjetskoj kardiologiji i medicini, a potom je uslijedilo njegovo tridesetminutno predavanje „*The War against Heart Failure*“ (Rat protiv zatajivanja srca), u kojemu je na originalan način obradio problem zatajivanja srca, kao jedan od najvećih izazova suvremene kardiologije. Svečanost otvorenja završila je pretpremijerom prvoga čina baleta „Ana Karenjina“ u izvedbi Baletnog ansambla HNK.

Već idućega dana, 7. studenoga, prof. Braunwald održao je poča-

sno, plenarno predavanje „Radovan Ivančić“ o seriji kliničkih studija s akronimom TIMI koje je predvodio tijekom nekoliko desetljeća. O nastajanju moderne kardiologije nazočni su mogli čuti iz usta njena protagonista: od otkrića neurohormonske aktivacije i fenomena remodeliranja u zatajivanju srca, do koncepta otvorene arterije kao učinkovite metode liječenja infarkta miokarda, uloge troponina, fibrinolize, perkutanih intervencija.

Kongresu su se pridružila još dvojica velikana: prof. Lawrence Cohn, kardiokirurg sa Sveučilišta Harvard, zasigurno jedan od najvećih živućih kardijalnih kirurga, te prof. Stevo Julius sa Sveučilišta Ann Arbor u Michiganu, negdašnji zagrebački student, danas nestor i vodeće ime svjetske hipertenzijologije. Prvi put je počasno kardiokirurško predavanje nazvano prema ključnoj osobi hrvatske kardiokirurgije pok. prof. Josipu Sokoliću, a održao ga je prof. Cohn, i to o minimalno invazivnoj kardiokirurgiji. Prof. Julius održao je počasno predavanje „Ljubomir Barić“ o simpatičkoj hiperaktivnosti tijekom razvoja hipertenzije. Treba istaknuti i predavanje prof. Davida Wooda, predsjednika Svjetske kardiološke federacije, „*The Global Burden of Cardiovascular Disease*“ (u slobodnome prijevodu: Globalna opterećenost kardiovaskularnim bolestima).

Brojni simpoziji i vrsna predavanja

Kongres je obuhvatio sve bitne kardiološke teme: epidemiologiju i prevenciju, dijabetes i metabolizam, dijagnostiku i liječenje bolesti srčanih zalistaka, intervencijsku kardiologiju. Od novih tematskih cjelina treba istaknuti sekcije: mediteranska prehrana i kardiovaskularno zdravlje, hipertenzija, ateroskleroza i stres, molekularna i translacijska kardiologija te prirođene bolesti srca u odraslih. Primjerena pozornost bila je posvećena i perifernim žilnim bolestima uključujući i predstavljanje novih nacionalnih smjernica za dijagnostiku i liječenje perifernih vaskularnih bolesti, urednice doc. Ljiljane Banfić. Održani su i simpo-

ziji Radne skupine za aritmologiju i elektrostimulaciju srca i Radne skupine za kardiologiju rada i športa, kao i zajednički simpozij radnih skupina za e-kardiologiju Hrvatskoga kardiološkog društva i Udruženja kardiologa BiH. Valja istaknuti kako je doc. Goran Krstačić ujedno i aktualni predsjednik Radne skupine za e-kardiologiju Europskoga kardiološkog društva. Istaknuto predavanje iz sportske kardiologije održao je prof. Antonio Pelliccia, predsjednik Asocijacije za kardiovaskularnu prevenciju i rehabilitaciju Europskoga kardiološkog društva, a sjajna predavanja iz intervencijske aritmologije, pored naših predavača, održali su prof. L. Geller iz Budimpešte i prof. R. Hatala iz Bratislave.

Hrvatsko kardiološko društvo zajedno s Europskom asocijacijom za zatajivanje srca (EHFA) organiziralo je u okviru kongresa i zajednički simpozij o uznapredovalom zatajivanju srca. Pored domaćih stručnjaka, na simpoziju su nastupili prof. Gerasimos Filippatos iz Atene, predsjednik EHFA i budući izabrani predsjednik prof. F. Ruschitzka iz Zuricha. Pored spomenute, održana je i sekcija posvećena zatajivanju srca, u kojoj su bile obuhvaćene teme poput transplantacije pluća u liječenju plućne hipertenzije i zatajivanja desnoga srca, uporabe matičnih stanica, akutnoga zatajivanja srca, zatajivanja srca uz očuvanu sistoličku funkciju, ultrafiltracije, peritransplantacijske uporabe levosimendana.

O znanstvenoj vrijednosti kongresa i ugledu hrvatske kardiologije svjedoči i činjenica da se skupu odazvalo više od četrdeset inozemnih predavača, od onih iz zemalja u neposrednom okružju, sve do Češke, Slovačke, Rumunjske, Bugarske, Njemačke, Švedske, Španjolske, Norveške, Belgije te SAD-a. Među njima su neki vodeći znanstvenici u svojim područjima, primjerice prof. Francesco Cosentino, predstojnik Kardiologije u čuvenoj klinici „Karolinska“ u Stockholmu, ujedno i tajnik Europskoga kardiološkog društva, prof. Lina Badimon iz Barcelone, vodeći istraživač u temeljnoj i translacijskoj kardiologiji i predsjednica Savjeta za temeljna istraživanja Europskoga

Nazočnima se obratila Ana Ljubas, sveuč. mag, predsjednica Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara i predsjednica 5. kongresa Hrvatske udruge kardioloških medicinskih sestara

Članovi najužeg Organizacijskog odbora Kongresa tijekom svečanog otvorenja (slijeva): doc. dr. sc. Mario Ivanuša, doc. dr. sc. Maja Čikeš, Ana Ljubas, sveuč. mag. i akademik Davor Miličić

Radna atmosfera u Kristalnoj dvorani Hotela Westin – na kongresu je bilo registrirano više od osam stotina sudionika iz Hrvatske i inozemstva

kardiološkog društva, te još brojne međunarodne „zvijezde“ i predsjednici nacionalnih kardioloških društava.

Prikaz dometa i problema hrvatske kardiologije

Kongres je, unatoč međunarodnome ozračju ipak u prvome redu bio prigoda za prikaz dometa i problema hrvatske kardiologije. Pored više od pedeset pozvanih predavača iz Hrvatske, bilo je prikazano i 120 odabranih sažetaka u vidu usmenih priopćenja ili moderiranih postera. Dio sažetaka potpisali su i inozemni istraživači, što svjedoči o međunarodnoj prepoznatljivosti kongresa. Najbolji sažeci nagrađeni su prigodnim nagradama i priznanjima. Sažeci su tiskani u posebnom broju časopisa Hrvatskoga kardiološkog društva „*Cardiologia Croatica*“, koji je ne samo sadržajno, nego i oblikovno na najbolji način bio u skladu s kvalitetom skupa. „*Cardiologia Croatica*“ objavljen je na web stranicama Hrvatskoga kardiološkog društva te je dostupan domaćoj i međunarodnoj javnosti. Sva pozivna predavanja i najvažniji sadržaji skupa snimljeni su i uskoro će također biti dostupni putem www.kardio.hr. Program je bio obogaćen i natjecanjem mladih kardiologa u prikazivanju kliničkih slučajeva, što je privuklo interes i potaknulo zanimljive rasprave. Najuspješniji mladi kardiolozi također su nagrađeni prvom, drugom i trećom nagradom temeljem procjene stručnog povjerenstva.

Tijekom posljednjeg dana kongresa raspravljalo se o novim Smjernicama Europskoga kardiološkog društva za revaskularizaciju miokarda, a potom o iskustvima drugih zemalja u organizaciji mreža primarne perkutane koronarne intervencije radi liječenja akutnog infarkta miokarda (Švedska, Makedonija, Češka, Bugarska, Bosna i Hercegovina). Uslijedio je prikaz desete obljetnice Radne skupine za akutni koronarni sindrom Hrvatskoga kardiološkog društva i ujedno desete obljetnice od osnutka nacionalne mreže primarne perkutane intervencije. U nastavku simpozija, svaki od centara uključenih u mrežu prikazao je ukratko vlastite rezultate i probleme. Simpozij je završio okruglim stolom, odnosno raspravom i zaključcima kako poboljšati dostupnost i učinkovitost intervencijskoga liječenja akutnog infarkta miokarda u Hrvatskoj.

Završna sekcija ukratko je recapitulirala najvažnija zbivanja i zaključke kongresa, dodijeljene su nagrade za najbolja izvorna priopćenja te prikaze kliničkih slučajeva. Još jednom su zahvale upućene svim sudionicima i članovima Organizacijskoga odbora, kao i sponzorima i tehničkom organizatoru tvrtki Spektar, bez kojih kongres ne bi bio moguć.

Kao jedino nacionalno kardiološko društvo u Europi, Hrvatsko kardiološko društvo već je po treći put organiziralo svoj kongres pod visokim pokroviteljstvom Europ-

skoga kardiološkoga društva, vodeće kardiološke udruge u svijetu. Time je Hrvatsko kardiološko društvo pokazalo želju za neovisnošću od aktualne i bilo koje politike i da u tome želi biti postojano kako bi zadržalo hrabrost i kritičnost zalažući se za napredak struke, znanosti i nada sve prava bolesnika te općenito za narodno zdravlje. Dakle, nužno je zadržati neovisnost i nepristranost, ali i uspostavljati aktivan dijalog sa svima koji odlučuju o zdravstvenome novcu i politici zdravstva. Jer liječnici su do određene mjere sudgovorni za sve nedostatke zdravstvenog sustava ako se oglašuju i ne reaguju zatvarajući se u svoja „mala dvorišta“.

Baš kao i mediji, tako su i političari zanemarili kongres. Još jednom. Međutim, tijekom skupa je itekako raspravljano o bolnim točkama hrvatske kardiologije i predložena su rješenja za poboljšanje, pa se valja u predstojećem razdoblju uhvatiti ukoštac s onima koji za te probleme trebaju doznati i uključiti se u njihovo rješavanje. Kardiologija se uglavnom bavi vitalno važnom i čestom patologijom, pa ako se svi slažu da su zdravlje i život ljudi najveća društvena vrednota – kardiologiju i kardiologe ne bi se smjelo ignorirati.

*akademik Davor Miličić, FESC, FACC,
predsjednik 10. kongresa Hrvatskoga
kardiološkog društva, predsjednik
Hrvatskoga kardiološkog društva,
upravitelj Zaklade „Hrvatska kuća srca“,
kancelar Europskoga kardiološkog društva
2012-2014.*